

FRYCZAK©

CZASOPISMO
2 LO W RYBNIKU

23/2021 GRUDZIEŃ, RYBNIK

W TYM WYDANIU:

ŚWIĘTA WE FRYCZU

ZNACZENIE POLSKICH
TRADYCJI
BOŻONARODZENIOWYCH

MANDARYNKI

ZWIERZĘTA A ZIMA

PRACE UCZNIÓW

JEST TAKI DZIEŃ...

Im bliżej końca roku, tym bardziej wyczekiwany jest okres Świąt Bożego Narodzenia. Nareszcie nadszedł ten czas – a wraz z nim chwila wytchnienia od pracy i nauki. Zanim jednak rozpoczniecie ostatnie świąteczne przygotowania, zapraszamy do przeczytania nowego numeru Fryczaka, w którym można zapoznać się ze znaczeniem niektórych tradycji bożonarodzeniowych, dokarmianiem zwierząt, ciekawostkami na temat mandarynek, pracami plastycznymi uczniów i życzeniami. Miłej lektury!

Naczelna

ŻYCZENIA

Przed nami drugi rok pandemicznych świąt. Znow wszystko jest na tyle skomplikowane, że nawet życzenia stają się trudne do ułożenia. Bo czegoż by tu życzyć sobie nawzajem? Może rodzinnych spotkań w domach, gdzie nie będzie królował Jaśnie Znienawidzony Covid. Może zdrowia dla tych, którzy się z nim już szczęśliwie uporali, ale nadal walczą z jego konsekwencjami. Może życzymy sobie wiary w lepsze jutro, nadziei na rychły, zgodny z planem powrót do szkoły. Winszujemy sobie spokojnego przeżycia tych kilku świątecznych dni w radosnej atmosferze zwariowanych przygotowań, spotkań i celebracji.

W zbliżającym się roku 2022 nabierzcie siły, pomagającej w dążeniu do realizacji wyznaczonych celów. Nie zniechęcajcie się w wyniku jakichkolwiek porażek, a potraktujcie je jako naukę! Pamiętajcie o zachowaniu równowagi pomiędzy pracą a odpoczynkiem, dzięki któremu ten zbliżający się rok stanie się lepszym od poprzedniego.

MANDARYNKI - CZYM SĄ? SKĄD SIĘ WZIĘŁY? I DLACZEGO KOJARZĄ SIĘ NAM ZE ŚWIĘTAMI?

Mandarynka to cytrusowy owoc, który rośnie na drzewach. W przeciwieństwie do okrągłych pomarańczy są bardziej spłaszczone i mniejsze. Ich smak jest również uważany za słodszy i silniejszy. Skórka mandarynek jest cienka, co ułatwia obieranie owocu. Głównym sposobem spożywania mandarynek, który można zaobserwować wśród uczniów naszej szkoły, jest zdjęcie skórki, rozdzielanie cytrusa na kawałki i spożycie na miejscu. Jest to nie tylko praktyczny owoc, ale także zdrowy. Mandarynki są źródłem witamin, błonnika oraz przeciwutleniaczy, wspomagają prawidłową pracę mózgu, poprawiają kondycję skóry, a także wzmacniają odporność.

Uważa się, że mandarynki pochodzą z rejonów południowych Chin i Japonii we Wschodniej Azji oraz Wietnamu w Południowo-Wschodniej Azji. Do Europy owoc ten dotarł dopiero w XIX wieku. Aktualnie mandarynka uprawiana jest w klimacie tropikalnym i subtropikalnym, głównie w Japonii, Brazylii, na południu Stanów Zjednoczonych oraz w rejonie basenu Morza Śródziemnego. Do Polski cytrusy są importowane na dużą skalę z Hiszpanii.

Sezon na mandarynki obejmuje miesiące zimowe. W komunistycznej Polsce zagraniczne towary były trudno dostępne, dlatego cytrusy, jak pomarańcze czy mandarynki nie było łatwo nabyć. Jako że owoc ten był rarytatem, pojawiał się na stole jedynie w okresie

świąt. I choć obecnie mandarynki są na półkach przez cały rok, to tradycja przetrwała i smak cytrusowego owocu nie jest nigdy tak satysfakcjonujący, jak w czasie Bożego Narodzenia.

Gdy spytamy, co kojarzy się ze świętami, większość ludzi odpowiada, że mandarynki. A przede wszystkim ich zapach, który jest silnie emanowany przez owoc. Poddani woni są nie tylko ci spożywający cytrus, lecz również osoby z ich otoczenia. Aromat mandarynek za każdym razem przywołuje nastój świąt. W naszej klasie, gdy ktoś je mandarynkę, za każdym razem wspominamy święta (i wos, co tylko klasa 2d zrozumie). I jestem pewna, że inni także mogą się z tym utożsamiać.

Na koniec chciałabym życzyć wszystkim wesołych i mandarynkowych świąt!

Autor: Wiktoria Przybyłek, 2D

Bibliografia:

<https://onedaymore.pl/blog/mandarynki-wartosci-odzywcze-witaminy-kcal-wlasciwosci/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Mandarin_orange#Genetics_and_origin

<https://zywienie.medonet.pl/produkty-spozywcze/owoce/dlaczego-powinienes-codziennie-jesc-mandarynki-najwazniejsze-wlasciwosci-mandarynek/ks340g4>

<https://wiadomosci.onet.pl/warszawa/skad-wziely-sie-pomarańcze-pod-choinka-czyli-o-swiatach-bozego-narodzenia-w-prl-u/rw77lgr>

<https://pixabay.com/pl/photos/mandarynka-pomarańcze-owoc-sok-5012175/>

ZWIERZĘTA A ZIMA

Jak dokarmiać, aby nie zaszkodzić?

Zima jest problemem nie tylko dla ludzi, ale głównie dla zwierząt, które podczas tej pory roku mają ograniczony dostęp do pożywienia i wody. O tej porze roku warto zadbać o wszystkie stworzenia, ale pomoc ta nie powinna przysparzać następnych problemów.

Zwierzęta w tym trudnym czasie są wspierane przez organizacje pozarządowe, leśników i wolontariuszy, którzy m.in. Odśnieżają drogi i miejsca naturalnego pokarmu, podają warzywa, owoce i karmę, dostarczają wodę i składniki mineralne poprzez wystawianie kostek soli, zlizywanych przez zwierzęta.

Co my możemy zrobić, aby pomóc?

Zwierzęta leśne otrzymują pomoc, więc jeżeli chcemy się przyłączyć do takiej akcji, musimy porozmawiać z leśniczym lub przedstawicielem koła łowieckiego, gdzie i kiedy dostarczyć pożywienie. Sama karma powinna być dostosowana do zwierzęcia m.in. Przechowczom można wyłożyć siano, zieloną karmę, liście jeżyny, a wiewiórkom – orzechy, nasiona słonecznika i grabu, kukurydzę lub jabłka.

We własnym ogródku możemy zadbać głównie o ptaki, między którymi możemy zaobserwować kosy, sikory, dzięcioły, wróble i gile. Najważniejsza podczas dokarmiania

jest systematyczność. Warto pamiętać, aby regularnie uzupełniać miejsce dostarczania pożywienia i dbać o jego higienę. Miejsce powinno być odsłonięte, aby w razie zagrożenia zwierzę mogło uciec. Karma powinna być dostosowana do potrzeb ptaków. Najlepiej podawać im drobne ziarna zbóż, gotowane warzywa, orzechy, suszone owoce, słoninę lub dostępne w sklepach pyzy dla ptaków. Warto także przygotować poidełko z wodą, którą często trzeba wymieniać, aby nie zamrzęła. Zwierzęta te mają ograniczoną zdolność wydalania soli, więc pożywieniu, które podajemy, nie powinna się ona znajdować. Nie powinno się podawać im chleba i innych wypieków, gdyż produkty te mogą prowadzić do kwasicy. Pamiętajmy nawet o najmniejszych zwierzątkach, potrzebujących pomocy w czasie tego najtrudniejszego dla nich okresu roku. Pomagajmy im przetrwać zimę, ale róbmy to z głową i z zaangażowaniem.

Autor: Agata Kubica, 2D

Bibliografia:

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/dokarmianie-zwierzat-zima-potrzeba-czy-fanaberia>
<https://www.national-geographic.pl/artykul/dokarmianie-zwierzat-zima-jak-pomoc-zeby-im-nie-zaszkodzil>
<https://www.wrzesnia.pl/asp/core/drukuj.asp?menu=125&akcja=&artykul=0>
<https://keter.pl/blog/post/dokarmianie-zwierzat-zima.html>
<https://www.ekologia.pl/wiadomosci/srodowisko/dzien-dokarmiania-zwierzat-lesnej-ostroznie-z-dokarmianiem-zwierzat-w-lesie,17840.html>

ZNACZENIE POLSKICH TRADYCJI BOŻONARODZENIOWYCH

Jak co roku w grudniu, znowu wkraczamy w magiczny okres świąt Bożego Narodzenia. Na dworze robi się coraz zimniej, w sklepach powystawiane są już dekoracje, a w domach panuje zamieszanie związane z kupowaniem prezentów, pieczeniem ciast czy wysyłaniem kartek świątecznych. Boże Narodzenie, jak każde inne święto, opiera się tradycjach i zwyczajach, które przekazywane są z pokolenia na pokolenie, często jednak nie wiemy skąd tak właściwie się wzięły i jaka jest ich symbolika.

Wśród naszych dziadków, a czasem nawet i rodziców, panuje zwyczaj wczesnego wstawania w wigilijny ranek. Wynika to z przekonania, że to, co stanie się w Wigilię, ma wpływ na najbliższy rok. W tym dniu szczególnie staramy się unikać kłótni czy też pomagać w przygotowaniach do świętowania, w nadziei, że ten życzliwy nastrój zostanie z nami na najbliższe miesiące.

Polacy nie wyobrażają sobie rozpoczęcia świętowania bez dzielenia się opłatkiem, a co ciekawe, jest to zwyczaj, który zagościł tylko w naszym kraju. Słowo „opłatek” wywodzi się z łacińskiego słowa *oblatum*, znaczącego dar ofiarny. Według tradycji kolację wigilijną rozpoczynamy od modlitwy i czytania Pisma Świętego, a następnie, podczas łamania się opłatkiem, składamy sobie życzenia. Zwyczaj ten nawiązuje do ewangelicznego dzielenia się chlebem przez Jezusa i jego uczniów podczas ostatniej wieczerzy. Dodatkowo do dziś zdarza się, że wysyłamy pocztą opłatki do członków rodziny, którzy żyją daleko od nas, na znak pamięci i łączenia się we wspólnym świętowaniu.

Kolejną tradycją jest kładzenie sianka pod obrus. Dawniej siana używano w znacznie większych ilościach i rozrzucano je prak-

tycznie wszędzie – miało to zapewnić duchom przybyłym na ziemię wygodne dojście do stołu, a osobom zasiadającym przy kolacji – dostatek. Często wyciągano spod obrusu źdźbło siana w celu odczytania swoich losów na kolejny rok – długie oznaczało szczęście i dobrobyt, a krótkie i postrzępione było zapowiedzią nieszczęścia

Ciekawym świątecznym zwyczajem, jest dostawianie pustego nakrycia dla dodatkowego gościa. Pozostawiania jednego miejsca przy stole ma rodowód przedchrześcijański. Wolne miejsce miało być zarezerwowane dla zmarłych bliskich, których dusze błakają się po ziemi w czasie przesilenia zimowego. Tradycja ta była traktowana bardzo poważnie – ludzie zwracali uwagę na to, by nie przysiąc na przybyłej duszy i na to, by miała co jeść. Później nakrycie było przeznaczone dla „zbląkanego wędrowca”, którego zima zaskoczyła w podróży, a którego należało przyjąć i zaprosić do wspólnej kolacji. Zwyczaj ten miał też wymowę patriotyczną – dodatkowe nakrycie symbolicznie zarezerwowane było dla rodaka internowanego przez władze komunistyczne. Obecnie zwyczaj ten jest praktykowany raczej symbolicznie, mało kto wpuściłby obcą osobę do domu. Puste miejsce pozostaje jednak znakiem, że w ten radosny wieczór nikt nie powinien być sam.

Autor: **Daria Bury, 2D**

Oprac. na podstawie materiału przygotowanego przez dr Małgorzatę Dziurę z Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej oraz Kingę Kędziorek-Palińską z Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

<https://pixabay.com/pl/photos/zima-boze-narodzenie-nowy-rok-3191535/>

<https://pixabay.com/pl/photos/zima-boze-narodzenie-nowy-rok-3191515/>

PRACE PLASTYCZNE UCZNIÓW

Niżej prezentujemy nadesłane nam kartki świąteczne oraz zimowy rysunek – serdecznie dziękujemy!

Anna Szkudlarek, 2D

Emilia Michalak, 1E

Emilia Michalak, 1E

Emilia Michalak, 1E

FRYCZAK®

CZASOPISMO

Święta we Fryczu

2021

Choinka

Na pierwszym piętrze można znaleźć choinkę wraz z koszykiem wypełnionym ozdobami.

Autor: **Maja Paweła, 1B**

Na przygotowanych ozdobach znajdujesię miejsce na zapisanie własnych życzeń. Następnie taką mogliśmy dekoracje powiesić w dowolnym miejscu na choince.

Wigilijki klasowe

W piątek 17 grudnia odbyły się wigilijki klasowe, na których każda klasa wraz z wychowawcą świętowała zbliżające się święta.

Autor: Maja Paweła, 1B

Dla umilenia okresu świątecznego, uczniowie śpiewali piosenki nadające zimowej atmosfery, a następnie nagrywali je.

Autor: **Maja Paweła, 1B**

FRYCZAK©

CZASOPISMO

FRYCZAK©

Redakcja: **Martyna Pieczka**

Recenzja: **Nikodem Majzner**

E-mail: **thefryczak@gmail.com**

Strona www: **2lo.rybnik.pl**

Nad numerem pracowali: **Wiktoria Przybyłek, Agata Kubica, Daria Bury, Anna Szkudlarek, Emilia Michalak, Maja Pawela, Martyna Pieczka**